

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

514Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 17ΗΣ ΚΑΙ 18ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2016

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Το μέλλον του αστικού θεματολογίου της ΕΕ από την άποψη της κοινωνίας των πολιτών»

(διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της Ολλανδικής προεδρίας της ΕΕ)

(2016/C 133/02)

Εισηγητής: ο κ. Roman HAKEN

Στις 28 Αυγούστου 2015 ο κ. R.H.A. PLASTERK, υπουργός Εσωτερικών και Σχέσεων του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, εξ ονόματος της Ολλανδικής προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή την κατάρτιση διερευνητικής γνωμοδότησης με θέμα

«Το μέλλον του αστικού θεματολογίου της ΕΕ από την άποψη της κοινωνίας των πολιτών»

(διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της Ολλανδικής προεδρίας της ΕΕ)

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και νομισματική ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 26 Ιανουαρίου 2016.

Κατά την 514η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 17 και 18 Φεβρουαρίου 2016 (συνεδρίαση της 17ης Φεβρουαρίου 2016), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 214 ψήφους υπέρ και 1 κατά την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ (ΑΘ ΕΕ)⁽¹⁾ θα επηρεάσει άμεσα τη ζωή του 80 % των πολιτών της ΕΕ που το 2050 θα κατοικεί σε πόλεις. Για να διατυπωθούν οι αποτελεσματικότερες δυνατές διατάξεις και να διασφαλιστεί η δημόσια αποδοχή τους, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών (ΟΚΠ) θα αποτελούν ισότιμο εταίρο στις συζητήσεις και την υλοποίηση του ΑΘ. Η πρωτοβουλία της Ολλανδικής προεδρίας φέρνει τις πόλεις στο κέντρο των αναπτυξιακών συζητήσεων για πρώτη φορά στην ιστορία της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο να αναγνωρίσει το δημοτικό επίπεδο σε όλες τις εκφάνσεις του ως πολύτιμο εταίρο στη διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/policy/themes/urban-development/agenda

1.2. Η ΕΟΚΕ θεωρεί τις συμπράξεις αποτελεσματικό τρόπο προσέγγισης αυτών των εκτενών και σύνθετων ζητημάτων. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ αποδίδει μεγάλη αξία στην αρχή της εταιρικής σχέσης, η οποία εφαρμόζεται επιτέλους στο σχεδιασμό και την υλοποίηση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ⁽²⁾.

1.3. Η εταιρική σχέση αποτελεί αρχή που διέπει τις σύγχρονες δημόσιες υπηρεσίες —τόσο καθέτως όσο και οριζόντιως. Η ΕΟΚΕ συνιστά να εξεταστούν, ως έτερο παράδειγμα αυτής της συνεργασίας, οι συμπράξεις δημοσίου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) ως πρότυπο χρηματοδότησης αστικών έργων, διάφορες κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς και ευρωπαϊκά προγράμματα που βασίζονται στην εταιρική σχέση, όπως το Equal ⁽³⁾. Η δημόσια διοίκηση σε κάθε επίπεδο, και ιδίως σε επίπεδο δήμων, είναι αρμόδια για τη συγκέντρωση των σχετικών εταιρών σε κοινά έργα και την αποτελεσματική αξιοποίηση της χρηματοδότησης.

1.4. Μία από τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει το ΑΘ είναι πώς να υλοποιήσει στρατηγικές που αναπτύχθηκαν μέσω θεματικών συμπράξεων. Είναι καθοριστικής σημασίας η χρήση της ανιούσας προσέγγισης στη δημιουργία συνεργιών και στην ανάπτυξη και υλοποίηση στρατηγικών. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανιούσα προσέγγιση, που δεν είναι ταυτόσημη με προσέγγιση βασισμένη σε ομάδες εμπειρογνομώνων. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί πώς θα συνεργαστούν οι ΟΚΠ με τους φορείς τους —πώς θα αναφέρονται σε αυτούς, πώς θα διαβουλεύονται κ.λπ.

1.5. Κατά την ανάπτυξη του νέου ΑΘ ΕΕ, οι οριζόντιες συμπράξεις είναι εξίσου σημαντικές με τις κάθετες (θεματικές) συμπράξεις. Αυτές θα λειτουργούν κατά κύριο λόγο σε τοπικό επίπεδο στις πόλεις. Είναι σημαντικές όχι μόνο για το στρατηγικό σχεδιασμό αλλά πρωτίστως για να διασφαλιστεί η υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση. Τοπικές στρατηγικές, χαραγμένες από τοπικές συμπράξεις με γνώση της επιτόπιας κατάστασης, είναι ο καλύτερος τρόπος ενσωμάτωσης και αποτελεσματικής υλοποίησης των συστάσεων από το ενωσιακό επίπεδο. Ένα από τα εργαλεία που συνιστά η ΕΟΚΕ προς τούτο είναι η CLLD ⁽⁴⁾.

1.6. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική υλοποίηση του νέου ΑΘ ΕΕ απαιτούνται τα εξής:

α) να εξεταστούν οι βασικές ανάγκες των συμμετεχόντων εταιρών και να δοθεί προσοχή στην οικοδόμηση δεξιοτήτων (ιδίως για οριζόντιες δημοτικές συμπράξεις). Προς τούτο, η ΕΟΚΕ συνιστά την αξιοποίηση των πόρων «τεχνικής συνδρομής» των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ).

β) προετοιμασία μεθοδολογικών συστάσεων επί αρχών υπεύθυνης αστικής εταιρικής σχέσης. Είναι σημαντικό να υπάρχει μεθοδολογία για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του ΑΘ, συμπεριλαμβανομένων δεικτών για τη μέτρηση των αλλαγών που επήλθαν. Είναι αναγκαία η συμμετοχή των εταιρών, συμπεριλαμβανομένων των ΟΚΠ, στην αξιολόγηση και την παρακολούθηση.

1.7. Η ΕΟΚΕ ευελπιστεί στη διευκρίνιση του τρόπου κατά τον οποίο οι θεματικές συμπράξεις θα αντιμετωπίζουν τα ζητήματα και τις προκλήσεις της αστικής ανάπτυξης. Οι οριζόντιες συμπράξεις θα πρέπει να είναι αυτές που θα υλοποιούν συγκεκριμένα μέτρα σε συγκεκριμένες αστικές περιοχές. Είναι συνεπώς αναγκαίο να διασφαλιστεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών μέσω ειδικών εκδηλώσεων. Είναι σημαντικό να συμμετέχουν εξίσου όλες οι περιφέρειες της ΕΕ (ιδίως της νότιας και ανατολικής Ευρώπης). Το ΑΘ πρέπει να αναγνωρίζει τις σχέσεις μεταξύ των πόλεων και των γειτονικών/περιβαλλουσών περιφερειακών περιοχών που συμβάλλουν στην αστική ποιότητα ζωής. Το ΑΘ δεν πρέπει να είναι αντίθετο προς ή να περιορίζει την ανάπτυξη της υπαίθρου.

⁽²⁾ Βλέπε σχετικό έργο της ΕΟΚΕ, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής των Περιφερειών:

«Πώς θα προωθηθούν αποτελεσματικές εταιρικές σχέσεις κατά τη διαχείριση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, βάσει των ορθών πρακτικών της περιόδου 2007-2013» (ΕΕ C 44 της 11.2.2011, σ. 1).

«Η αρχή της εταιρικής σχέσης στην εφαρμογή των Ταμείων του κοινού στρατηγικού πλαισίου — στοιχεία για έναν ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την εταιρική σχέση» (ΕΕ C 44 της 15.2.2013, σ. 23).

«Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (CLLD) ως εργαλείο της πολιτικής για τη συνοχή 2014-2020 για την τοπική, αγροτική, αστική και περιφερειακή ανάπτυξη» (ΕΕ C 230 της 14.7.2015, σ. 1).

«Ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών και της συμμετοχής των ΟΤΑ, των ΜΚΟ και των κοινωνικών εταιρών στην εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»» (ΕΕ C 299 της 4.10.2012, σ. 1).

«Αξιολόγηση της διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα ενδιαφερόμενα μέρη» (ΕΕ C 383 της 17.11.2015, σ. 57).

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2015-0218+0+DOC+PDF+V0//EL>.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52013R6902>.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:c10237>.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32013R1303>, άρθρο 5 παράγραφος 3 αναφορικά με ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:c10237>

⁽⁴⁾ «Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (CLLD) ως εργαλείο της πολιτικής για τη συνοχή 2014-2020 για την τοπική, αγροτική, αστική και περιφερειακή ανάπτυξη» (ΕΕ C 230 της 14.7.2015, σ. 1).

1.8. Ορισμένες θεματικές είναι αλληλένδετες και ως ένα βαθμό αλληλοεπικαλύπτονται. Η υλοποίηση μέτρων σχετικά με ένα θέμα θα επηρεάσει ένα ή περισσότερα άλλα θέματα. Είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης σε έναν τομέα δε θα έχουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις σε άλλον τομέα. Αυτό αφορά όχι μόνο την ΕΕ αλλά και το εθνικό επίπεδο.

1.9. Η ΕΟΚΕ συνιστά να συμπεριληφθούν ως νέο θέμα του ΑΘ οι αστικές κοινότητες και η συμμετοχή των πολιτών. Οι πόλεις χρειάζονται λειτουργικό μηχανισμό χειραφέτησης των πολιτών και των ομάδων πολιτών ώστε να αποτελούν πραγματικό και ισχυρό εταίρο στις συζητήσεις και την υλοποίηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων των πόλεων τους και στην υλοποίηση του ΑΘ. Μόνο μια ισχυρή και σίγουρη για τον εαυτό της κοινότητα με υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο θα μπορέσει να αντιμετωπίσει τις αναδυόμενες προκλήσεις. Η ΕΟΚΕ είναι προετοιμασμένη να εργαστεί για την υλοποίηση αυτής της ιδέας.

1.10. Θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν στοιχεία όπως το θεματολόγιο βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών για το 2030, με 17 στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, και ιδίως ο στόχος 11 «Επίτευξη ασφαλών, ανθεκτικών, βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς πόλεων και οικισμών». Η ΕΟΚΕ έλαβε θέση επί του θέματος τον Σεπτέμβριο του 2015 ⁽⁵⁾. Η ΕΕ δεν διαθέτει ίσες αρμοδιότητες σε όλους τους τομείς πολιτικής, και οι εξουσίες της όσον αφορά συγκεκριμένα τα κοινωνικά ζητήματα δεν κρίνονται επαρκείς. Είναι αβέβαιο κατά πόσον η ΕΕ μπορεί να επηρεάσει την αστική ανάπτυξη στον κοινωνικό τομέα ή να αξιολογήσει επαρκώς τον κοινωνικό αντίκτυπο μέτρων που υλοποιούνται σε άλλους τομείς πολιτικής. Παρότι ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος μπορεί να προσδιοριστεί μέσω της διαδικασίας ΕΠΕ, η εκτίμηση του κοινωνικού αντίκτυπου υστερεί μέχρι και σήμερα.

1.11. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να καταστεί πλήρες μέλος της συντονιστικής ομάδας ΑΘ ΕΕ και να συμμετέχει στις συμπράξεις ΑΘ. Η ΕΟΚΕ εκπροσωπεί ΟΚΠ από όλα τα κράτη μέλη, οργανώσεις με κύρος και εμπειρογνώσια, οι οποίες μπορούν να συμβάλουν στην αστική ανάπτυξη.

2. Η εταιρική σχέση ως αρχή στο Αστικό Θεματολόγιο της ΕΕ και η συμμετοχή της ΕΟΚΕ στο ΑΘ

2.1. Το ΑΘ προτείνει τη δημιουργία συμπράξεων με 15 περίπου μέλη, 11 εκ των οποίων θα είναι εκπρόσωποι της δημόσιας διοίκησης (πόλεις, κράτη μέλη, εκπρόσωποι της Επιτροπής). Άλλα μέλη μπορούν να προέρχονται από τις διαχειριστικές αρχές των ΕΔΕΤ, εμπειρογνώμονες και ΜΚΟ. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το ότι δεν προσκλήθηκε να υποβάλει σχετικές παρατηρήσεις παρά μόνον όταν ορισμένες συμπράξεις είχαν ήδη θεσπιστεί.

2.2. Η ΕΟΚΕ συνιστά πιο ισορροπημένη εκπροσώπηση στις συμπράξεις. Καλό παράδειγμα δικαίης αναλογίας αποτελεί το πρόγραμμα LEADER, όπου οι εκπρόσωποι της δημόσιας διοίκησης δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 50 % των μελών μιας σύμπραξης. Η ΕΟΚΕ συνιστά πολύ μεγαλύτερη συμμετοχή των ομάδων-στόχων (των κατοίκων των πόλεων). Είναι σημαντικό οι ίδιοι οι κάτοικοι να έχουν μεγαλύτερο λόγο στο μέλλον των πόλεων. Τα περισσότερα από τα θέματα που καθορίστηκαν δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν χωρίς τη συμμετοχή ΜΚΟ, κοινωνικών εταίρων και επιχειρήσεων. Όλα τα επιτυχημένα παραδείγματα στην Ευρώπη οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή μη κυβερνητικών φορέων και στην αποτελεσματική συνεργασία δημοσίου-ιδιωτικού τομέα.

2.3. Παρότι όλες οι θεματικές προτεραιότητες του ΑΘ είναι σημαντικές για τις ΟΚΠ, υπερβαίνουν τον παραδοσιακό ρόλο της κοινωνίας των πολιτών. Οι ΜΚΟ, οι κοινωνικές επιχειρήσεις και οι συνεταιρισμοί αναπτύσσουν ολοένα περισσότερο την ικανότητά τους ή θεσπίζουν νέα οικονομικά ή οργανωτικά πρότυπα για την παροχή υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος. Είναι σημαντικό οι δημόσιες αρχές να μπορούν να δουν τον εαυτό τους από τη σκοπιά των ομάδων και οργανώσεων που δραστηριοποιούνται σε αστικές περιοχές. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως η συμμετοχή εθνικών ή περιφερειακών δικτύων ή τοπικών οργανώσεων με μεγάλη εμπειρία σε κάποιο θέμα θα ήταν εξίσου χρήσιμη με την ύπαρξη ευρωπαϊκών δικτύων.

2.4. Η ΕΟΚΕ δεν διαθέτει ενημέρωση για τον τρόπο εντοπισμού και/ή επιλογής ΟΚΠ. Η ΕΟΚΕ προσφέρει το δυναμικό της και τη γνώση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών για την επιλογή εκπροσώπων ΜΚΟ και κοινωνικών εταίρων για θεματικές συμπράξεις.

⁽⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.press-releases.37475>

3. Συστάσεις για τις εργασίες των συμπράξεων ΑΘ και τη συμμετοχική διαδικασία

3.1. Κάθε πολίτης της ΕΕ έχει δικαίωμα να γνωρίζει, να κατανοεί και να επηρεάζει τις πολιτικές της ΕΕ. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει πως οι συμπράξεις δεν πρέπει να έχουν κλειστές πόρτες. Ο τρόπος επικοινωνίας των συμπράξεων με τον έξω κόσμο είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Μια ανοιχτή δημόσια διοίκηση που θα επικοινωνεί με το ευρύ κοινό και με τις οργανώσεις που εκπροσωπούν τα συμφέροντα των πολιτών πρέπει να αποτελεί βασικό στοιχείο της αστικής ανάπτυξης. Καθότι η επίτευξη στρατηγικών στόχων δεν είναι εφικτή χωρίς τη στήριξη των τοπικών πολιτών και ΟΚΠ, είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί διαφάνεια και αποτελεσματική συμμετοχή των φορέων στην προετοιμασία και την υλοποίηση του ΑΘ. Η συμμετοχή όσων επιθυμούν να συμμετάσχουν είναι ο καλύτερος τρόπος να εξασφαλιστεί η στήριξή τους στα αποτελέσματα. Η ΕΟΚΕ συνιστά ανοιχτή πρόσκληση σε οργανώσεις που επιθυμούν να μοιραστούν τις εμπειρίες και τις ιδέες τους για θέματα ΑΘ και οι οποίες θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε κάποιες από τις συνεδριάσεις της σύμπραξης.

3.2. Οι συμπράξεις πρέπει να χρησιμοποιούν σειρά εργαλείων επικοινωνίας και συμμετοχής για την ανταλλαγή απόψεων, την επικοινωνία και τη διαβούλευση. Η συμμετοχή και η διαβούλευση των πολιτών δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με ένα μόνο μέσο. Απαιτείται συνδυασμός μεθόδων ικανός να καλύψει διαφορετικά είδη φορέων, να συλλέξει διαφορετικά είδη συνεισφορών και να επιτρέψει διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής. Οι συμπράξεις πρέπει να χρησιμοποιούν επίκαιρες τεχνικές όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και έρευνες, εργαστήρια, ομάδες εστίασης κ.λπ. ώστε να συλλέγουν παρατηρήσεις επί του έργου τους. Η ΕΟΚΕ συνιστά επιπρόσθετη συμμετοχή του (ευρέως) κοινού για συγκεκριμένα ζητήματα όπου υφίσταται εμφανής ανάγκη ευρύτερης δημόσιας συζήτησης και απόκρισης προς τους πολίτες.

3.3. Οι συμπράξεις πρέπει να διοργανώνουν επιτόπιες επισκέψεις και συναντήσεις με διάφορους φορείς, πέρα από τον περιορισμένο κύκλο της σύμπραξης. Η επιτόπου συνάντηση με πρωτοβουλίες πολιτών και η ενημέρωση για τους περιορισμούς και τη συνεργασία τους με τη δημόσια διοίκηση μπορεί να επηρεάσει ουσιαστικά τη συζήτηση εντός της σύμπραξης. Αν το ΑΘ δε βασίζεται σε υφιστάμενες πρακτικές, ελλοχεύει ο κίνδυνος να προκύψουν πολιτικές που θα παραβλέπουν τις διαδεσμένες γνώσεις.

3.4. Τα σχέδια δράσης πρέπει να αποτελούν θέμα ανοιχτής διαδικτυακής διαβούλευσης. Αυτό θα εξασφαλίσει ότι όλοι οι σχετικοί φορείς μπορούν να συνεισφέρουν στο περιεχόμενο τους και όλα τα συμφέροντα θα καλύπτονται.

4. Πυλώνες προτεραιότητας για τις θεματικές συμπράξεις

4.1. Πόλεις χωρίς αποκλεισμούς

4.1.1. **Απασχόληση και δεξιότητες στην τοπική οικονομία** — Οι ΟΚΠ επιτελούν σειρά ρόλων (π.χ. ως εργοδότες ή εκπαιδευτές) με ιδιαίτερη σημασία για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη διαβούλευση οργανώσεων όπως η Eurochambres που εκπροσωπεί τις ΜΜΕ, κέντρα εύρεσης εργασίας και ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ΑΘ πρέπει να απαντά στο ερώτημα πώς οι πόλεις θα ερευνούν τις ανάγκες εμπειρογνώστας στην περιοχή τους. Οι ΟΚΠ πρέπει να ενημερώνονται για αυτές τις ανάγκες και πρέπει να υπάρχει συνεργασία για την προώθηση της εκπαίδευσης, της διά βίου μάθησης και της κατάρτισης που θα παρέχει τις δεξιότητες που λείπουν από την αγορά εργασίας.

4.1.2. **Αστική φτώχεια** — Οι ΟΚΠ εφαρμόζουν την πλειονότητα των προγραμμάτων πρόληψης και καταπολέμησης της αστικής φτώχειας. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη συμμετοχή οργανώσεων όπως το Ευρωπαϊκό δίκτυο κατά της φτώχειας. Έχουμε επίσης επίγνωση της σημασίας, σχετικά με το ζήτημα: α) των προαστίων και της περιθωριοποίησης, β) των γκέτο, γ) των μειονεκτουσών γειτονιών, δ) των παιδιών που ζούνε σε ιδρύματα και της μετάβασης από τις ιδρυματικές σε οικογενειακές και κοινοτικές υπηρεσίες, και ε) της γήρανσης του πληθυσμού και της ευπάθειας των ηλικιωμένων.

4.1.3. **Στέγαση** — Για την εξασφάλιση ποιοτικής, βιώσιμης στέγασης όπως ορίζεται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη στέγαση, οι ΟΚΤ επιτελούν σημαντικό ρόλο εκπροσώπησης και συνεργασίας με τις δύο πλευρές —ιδιοκτήτες και χρήστες. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη συμμετοχή οργανώσεων όπως η Διεθνής Ένωση ενοικιαστών, ενώσεις ιδιοκτητών, οικοδομικές εταιρείες, αρχιτέκτονες ή πολεοδόμους. Το θέμα εγείρει σημαντικά ζητήματα: α) πολεοδομίας, β) κοινωνικής στέγασης και γ) μετακίνησης πολιτών σε περιστατικές περιοχές σε αναζήτηση καλύτερης ποιότητας στέγης.

4.1.4. **Ένταξη μεταναστών και προσφύγων** — Είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν όχι μόνο βραχυπρόθεσμα ζητήματα (κάλυψη των βασικών τους αναγκών) αλλά και —όταν οι μετανάστες εγκατασταθούν— η ένταξή τους στην κοινωνία: συνδρομή στην εκπαίδευση, την εύρεση εργασίας κ.λπ., μεταλαμπάδευση των αξιών και παραδόσεων της ΕΕ και ενσωμάτωση αυτών των αξιών και παραδόσεων στις ζωές τους με σεβασμό της πολιτιστικής καλλιέργειας του τόπου προέλευσής τους. Οι ΟΚΠ όπως οι εκκλησίες, οι κοινωνικές οργανώσεις, οι οργανώσεις εκπαίδευσης και κατάρτισης, οι ομάδες παιδιών και οι σύλλογοι γονέων κ.λπ. επιτελούν καθοριστικό ρόλο δίπλα στην Πολιτεία. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη διαβούλευση της Solidar ή της Lumos, μεταξύ άλλων. Ζητήματα όπως οι ασυνόδευτοι ανήλικοι —ιδιαίτερα ευπαθής ομάδα που χρήζει ειδικής προσοχής— πρέπει να αντιμετωπιστούν.

4.1.5. **Βιώσιμη χρήση της γης και λύσεις βασισμένες στη φύση** — Ο στόχος του ΑΘ συνδέεται στενά με την αλλαγή νοοτροπίας και τρόπου ζωής των ατόμων. Η εξασφάλιση ότι οι αλλαγές στις πόλεις σέβονται το περιβάλλον αποτελεί τομέα όπου η συμμετοχή ΟΚΠ όπως εκπροσώπων γαιοκτημόνων, οργανώσεων ΜΜΕ και κοινοτικών οργανώσεων που βρίσκονται πίσω από κινήματα βελτίωσης των γειτονιών, είναι καθοριστικής σημασίας. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη συμμετοχή, για παράδειγμα, της Friends of the Earth Europe ή της ELARD. Η ΕΟΚΕ κρίνει σημαντικά τα εξής: α) χωροταξικός (κάθετος) σχεδιασμός και β) προβλήματα περιαστικών περιοχών που παρέχουν προϊόντα (τρόφιμα, πόσιμο νερό) αλλά και ζωτικές υπηρεσίες οικοσυστήματος, που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων των πόλεων.

4.2. Αστική οικονομία

4.2.1. **Κυκλική οικονομία** — Για μια αποτελεσματική κυκλική οικονομία είναι σημαντικό να αλλάξει η στάση μας απέναντι στα απόβλητα, και να θεωρούνται εφεξής εν δυνάμει πόρος. Οι εκπαιδευτικές και ενημερωτικές δραστηριότητες των περιβαλλοντικών οργανώσεων και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων έχουν μεγάλη σημασία ως προς το θέμα αυτό. Τα κέντρα έρευνας και καινοτομίας, οι εξειδικευμένες επιχειρήσεις και οι οργανώσεις ΜΜΕ που επικεντρώνονται στον τομέα θα αποτελέσουν βασικούς φορείς εξερεύνησης και υλοποίησης νέων προσεγγίσεων. Η ΕΟΚΕ συνιστά την πρόσκληση σε συζήτηση, μεταξύ άλλων, της οργάνωσης REVES.

4.3. Πράσινες πόλεις

4.3.1. **Κλιματική προσαρμογή** — Είναι καθοριστικής σημασίας οι εταιρείες τεχνολογιών αιχμής, τα ερευνητικά ιδρύματα και τα πανεπιστήμια. Επιπλέον, η εκπαίδευση και η ενημέρωση των απλών ανθρώπων είναι απαραίτητη για τη διευκόλυνση της συμμετοχής και της αποδοχής των σχετικών διατάξεων. Η ΕΟΚΕ συνιστά, για παράδειγμα, τη διαβούλευση της οργάνωσης Green 10.

4.3.2. **Ενεργειακή μετάβαση** — Οι διαρθρωτικές αλλαγές στα ενεργειακά συστήματα, όπως η ουσιαστική στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η αυξημένη ενεργειακή απόδοση, δεν μπορούν να επιτευχθούν παρά μόνο με την πλήρη συμμετοχή των εταίρων από τις σχετικές επιχειρήσεις και με τη στήριξη των πολιτών. Η Greenpeace, π.χ., δραστηριοποιείται στον τομέα.

4.3.3. **Αστική κινητικότητα** — Η βιώσιμη αστική κινητικότητα αποτελεί τομέα όπου λίγα μπορούν να γίνουν αν οι ίδιοι οι πολίτες δεν προτιμούν να αλλάξουν τις συνήθειες μετακίνησής τους. Η ΕΟΚΕ συνιστά συνεπώς τη συμμετοχή οργανώσεων όπως το CEEP (Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων γενικού οικονομικού συμφέροντος), η BusinessEurope, η ETF (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία των Ενώσεων Εργαζομένων στις Μεταφορές), το Polis (δίκτυο ευρωπαϊκών δήμων και περιφερειών που αναπτύσσουν καινοτόμες τεχνολογίες και πολιτικές τοπικών μεταφορών), η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ποδηλατών και το IPR Prague (ινστιτούτο σχεδιασμού και ανάπτυξης της Πράγας). Αντλαμβανόμεστε επίσης ότι η θεματική αυτή περιλαμβάνει τη σημασία ολοκληρωμένων προσεγγίσεων όπως τα σχέδια βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΒΑΚ) και κατά συνέπεια θεωρούμε την αστική κινητικότητα παράγοντα διευκόλυνσης της οικονομικής ανάπτυξης, της βελτίωσης των περιβαλλοντικών συνθηκών και της ενεργειακής μετάβασης στις πόλεις. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τη σημασία ειδικών μέσων χρηματοδότησης της ΕΕ για την αστική κινητικότητα, τομέα που χρήζει επενδύσεων υψηλής έντασης κεφαλαίου.

4.3.4. **Ποιότητα του αέρα** — Η συνεργασία επιχειρήσεων, οργανώσεων υγειονομικής περιθάλψης, περιβαλλοντικών ΜΚΟ, πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλων φορέων είναι ουσιαστικής σημασίας. Οι συμπράξεις πρέπει να περιλαμβάνουν οργανώσεις όπως η CAN (Climate Action Network Europe).

4.4. Έξυπνες πόλεις

4.4.1. **Ψηφιακή μετάβαση** — Η ψηφιοποίηση της κοινωνίας αποτελεί ριζική στροφή. Στόχος είναι η παροχή καλύτερων υπηρεσιών στους πολίτες και η δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στις έξυπνες πόλεις αποτελεί ο τριπλός και ο τετραπλός έλικας, που συγκεντρώνει σε κοινά έργα φορείς από τη δημοτική διοίκηση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία των πολιτών. Το μοντέλο αυτό πρέπει να διαδοθεί στην Ευρώπη. Σε αυτήν την ενότητα κρίνουμε σημαντικά τα ζητήματα: α) του προβλέψιμου πολεοδομικού σχεδιασμού σε κάθε δήμο και β) της χρήσης μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του διαδικτύου για την επικοινωνία μεταξύ των δήμων και των πολιτών. Οι συμπράξεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης οργανώσεις όπως η Διεθνής Διαφάνεια.

4.5. Καινοτόμες και υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις

4.5.1. Το δυναμικό υλοποίησης καινοτόμων προσεγγίσεων από τις πόλεις είναι σημαντικό: μπορούν να λειτουργούν ως πρωτοπόροι, και όχι μόνο στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Ωστόσο είναι σημαντική η συνεργασία με τα κέντρα επιχειρηματικής καινοτομίας και τα κέντρα στήριξης των επιχειρήσεων, καθώς και με ΟΚΠ της ΕΕ όπως το CEE Bankwatch Network. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει τη σημασία: α) της χρήσης δημοσίων συμβάσεων για τη συμβολή στην τοπική κοινωνική οικονομία και β) ειδικών μεθόδων ενθάρρυνσης των δήμων ώστε να προτιμήσουν καινοτόμους αναδόχους δημοσίων συμβάσεων αντί της φθηνότερης λύσης.

4.6. Οι πόλεις αποτελούν μέρος πολύπλοκων συστημάτων, όπου η ευρύτερη περιαστική περιοχή παρέχει ουσιαστική στήριξη και πόρους που επιτρέπουν στις πόλεις να λειτουργήσουν επιτυχημένα. Είναι αναγκαία η συμμετοχή εταιρών από τις περιαστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων τοπικών ομάδων δράσης, ώστε να υπάρξει πολύτιμος σύνδεσμος μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών, ιδίως όσον αφορά επιθυμητές αγροτικές/αστικές συμπράξεις. Κατά τον αναπτυξιακό τους σχεδιασμό, οι πόλεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη υφιστάμενες στρατηγικές όπως οι μακροπεριφερειακές στρατηγικές και οι σχετικές μικροπεριφερειακές αναπτυξιακές στρατηγικές.

Βρυξέλλες, 17 Φεβρουαρίου 2016.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γιώργος ΝΤΑΣΗΣ
